

פָּאֵלָם = מְרִיבָּנוּשׁ.

אוו ווי די אונאנטס איז גענאנצע
איון, טשענסטאכאהווער טאנגעבלאט" בפֿרְוּ
איין טאג נאכ'ן אנדערען און אווי איז
אויך געוזן איז דער קראניק פֿון דעל
ועלבער, ציטונג האב איך ניך דעריבעל
געוענדערט מיט אבריעף צו אטימט
נליידר פֿון דער קולמאָר-קַטִּיסְיָע פֿון
האנרמֿערקֿער-קֶלְיָבְּ' און פראָטָעָסְטָירָט
געגען דער אויסנְיאָזְגָּן פֿון מִין נאָצָעָן.
דעריוֹף האָב איך בעקוטען פֿון אַהֲט
אנֻעְנְטָעָר, מִין האָט מִיךְ יֵא אַיְנָעָץ
לאָדרען און או דער אַחֲנָר אַיְ אַפְּנָשִׁי
לעטט געוחארען אויף צוּחָה חַבְצָעַן.
נַאֲרָדָם אָנוּ אַלְיָגָעַן גַּעֲזָעַן, דַעַל
אַחֲנָר אָנוּ פַּאֲרָנְקִיטָעָן רַעַם וְעַלְבָעָן
מוֹצָאַיְשָׁבָת אָנוּ אוֹיפְּרָאַיְהָם האָט מִין
ערקלעָט, או אַיךְ פֿין נִישְׁתַּחַט בעקוטען
וּמִיל... אַקְינָד אָנוּ טִירְקָאנְקָעָן גַּעֲזָעַן
פְּעַרְעַעַנְדָּרִיגְּן די דָּזְוִינָעָה האָנְדָּלְזָנָה
פֿון טשענסטאָכָאַחְזָעָר הַאנְרָמֿערקֿערְיָה
קלִיבָּן גַּוְונָעָה מִיר, דָּרִיק אַיךְ אַיְ אַוְיס
צִוְּאָמָעָן דָּרָעָמִיט מִין פְּרָאָטָעָסְטָה אָנוּ
פְּצָדְרוּס דָּרָעָמָעָן פְּקָדְרוֹתָאַלְטוֹנוּן.
ニישט אווי דאָרָפְּ האַנְדָּלְזָן אַיְוּרִישָׁק

אַישְׁרִים נָצְרָנִים נְוִיְתָגְנָעַ אָנוּ וַיְכִתְבֵּנָה אַינְסְטִינְטָן
מְוֹצִיאָה קָאָר דַּיְעָה יְדִישָׂעָר מַאֲסָם, וְעַל
דָּרְשָׁתָם נָאָך וּוְסָעָן, וְעַנְעָן דַּי פִּיבֶּל
טַצְקָעָן פָּן ט. ק. א., אַלְמָ לְעֹזָר
דַּי דָּאוּנָה פִּיבֶּלְאַטְעָקָעָן קִומָט סָ
לְמִידָּעָר אָוִס צִי קָאנְסְטָאַטְרָוּן, אָוּ
גַּעַזְלָשָׁאָטָם אָנוּ נִישָׂט אַיְשְׁטָפָאָנָר
עַרְפְּלָעָן אִירָהָרָע לְעַבְנָס-נוּיְתָגָעָן אָוּ
גַּנְאָבָעָן, וְחָסָם וְהָאָט וְדַקְנְשָׁעָלָט
שְׁמַרְעָפָח אַיְצְזָוְהָרָעָן, וַיְהִיל סָ
לְעֹזָר, בְּעִזְחָזָן יְזָק צִי דַעַר אַרְבָּה
פָּוֹן ט. ק. א. מִטְחָנָנִי אַינְטָרָעָס
אַטְהָמָט דַּי יְדִוְיָשָׁע סְקָעִיעָץ
ט. ק. א. בְּעַשְׁלָאָטָעָן אַיְנְצָיוֹרְדָּנָעָן
בְּעַגְנְלִיכָּעָטָמָעָרָע טַעַמְעָרָע-
שְׁתַּעַלְגָּנוּנָעָן אָנוּ סְקָאָלָא-טַעַטָּר,
אַבְּאָבָר דַּי דָּאוּנָה פָּאַרְשְׁתַּעַלְגָּנוּנָאָוּ
אַחֲמָעָקָנְעָטָטָטָט וְעַדְעָן אַיְחָר מַדְרָאָה
אָוּ וְאַלְעָן וְעַרְעָן אַטְהָמָט קָוָל
דְּרָעָלָע לְיִסְטָוָנָה פָּאָר דַּי לְעֹזָר
סְמִינְנְלִיעָרָה, אָיו נְוִיְתָגָן, אָוּ טִיר
לְעָן גַּהְהָטָעָן אַנְאָקְטִיעָן אַנְטִילָּה
דְּעָדָר אַרְבָּהָטָפָן ט. ק. א. אַינְגָעָר אַל
סְטַטְלִיל בְּעַשְׁתָּעָהָט דָּעָרָין, אָוּ מִיד וְאַל
סְדָדָן טַעַטָּר-פָּאַרְשְׁתַּעַלְגָּנוּנָעָן אַונְטָאָה
שְׁתַּפְּצָעָן, וְעַזְנָזָן דָּאָרָסְצִיָּעָל סָ
אַוְנוֹנָעָרָע קָוְלָטְרָעָלָע בְּעַדְעָרְפָּגָנִיס
אַיְנָגָן-אַרְדָּגָן. טִיר דָּאַרְפָּעָן יְזָק
סְטִיחָעָן, וְאַסְטָהָרָר צִוְּיָהָן אָנוּ
פָּאַרְשְׁתַּפְּטָהָן דַּי בִּילְעָטָעָן צִוְּיָהָן אָוּ
שְׁתַּעַלְגָּנוּנָעָן.

10

VI.

עם קומט מיר ליעדר אים, צו
פערענסטיליכען איזניגע מעשים פון
בשינס-אַכָּווער האנדו-קָדָר - קליבָּט,
וועלכע אין פוי בעציכען אלם נישט
שען און נינטט בזקנישׂ.
געמְלֵךְ:
פָּארְ 2 וואכען צוריק האב איך נעַזְעַן
לעען און אַפְּרִיטָאָדִינְגַּן טָמְגָּר פָּון
טְשִׁינְסְטָאַכָּוועֶר טָאנְגְּלָאַטָּה אַנְיָה
אנָאָטָס ווֹזְגָּעַן אַחֲנִיפָּת-הַבָּית אַוְזָנְדָּה
פָּון האנדו-עַרְקִירְ-קָלוּב וואס עס ווּזְטָ
פָּאַרְקּוּטִין טְזַיָּאִ שְׁבַת דָּעַם 7 פָּעַבְרוֹאָה,
אוֹיְף ווּלְכָבָעַן אַיך ווּלְ אַנְטִילְנְהַעַטְמָן,
איך האב פון דער ואיך קִין אַהֲנוֹגָן
נִישְׁתְּ גַּעַבָּתָם. דער ועַלְפָרְרָ קָלוּב האט
טִיךְ גַּעַהָאָט אַיְנְגָעַלְאַדְגָּעַט חַנִּיפה
אוֹיְף אַחֲנִיפָּה-אוֹעַנְרָן, אוֹיְף ווּלְכָבָעַן אַיך
הַאֲבָב ווּרְקָלְךְ אַנְטִילְגָּעַן, אַבְעָר
פָּון לְעַצְמָעָן אוֹוָעָד האב איך נישט
געַהָאָט קִין שָׁוָם יְדִיעָה.

—
—
—

אלען איזט זדען

אָיִף פְּרָאנְצִישָׁקָאַנְעָר נָאֵס אָנוּ דַּי
אֲרֹטִינֶגֶן גָּסְמָן הַאֲבָעָן דַּי לְעַזְמָן טַאנַּג
אֲנְכָנְהָוּ בְּעָן פְּאַרְצִיקָוּטָעָן אֲפָלָעָן אַנְפָאַלָּעָן
אוֹיִיף יְוָעָן, סְאַגְּרָנְקָדָט קְדוּן טָאגּוּ נִיסְמָן
אוֹ מַזְוָן זָלְלָנִיט טַעַלְדָּעָן וַיְעַגְּזָן אַ
פְּלַוְבִּינְגָן אַיְבְּקָרְפָּאָל, פְּאַרְשָׁעַדְבָּעָן כֵּי
לְגַנְגָּנָעָם אָנוּ גַּעַטְחָרְלִיכָּע פְּאַרְשְׁוִינְגָּן,
וְאַסְמָחָאָס הַאֲבָעָן וְזָךְ דַּי לְעַצְעַז צַוְּעַט וּוּיְעַ
פְּדָעָר פְּעַרְמָצָהָרָט אָנוּ אַזְנוּנָעָר שְׁבָאָרָט,
פְּאַלְעָן אָן אַין אַחוּנָר-צַוְּעַט אוֹיִיף יְוָעָן
וְאַסְמָחָאָס הַאֲבָעָן וְזָךְ דַּי לְעַצְעַז צַוְּעַט וּוּיְעַ
סְמָדָעָן אָנוּ מִיט אַיְזָעָן אָנוּ שְׁלָאָנָעָן
וְעַזְבָּעָתָן רָצָח, צְבָלוּתְגָּנָעָן אָנוּ פְּאָרָה
וְוַאֲנָדָעָן וּמָ.

על אסתטיזט-באל פון הומיר
חוּן טִיר האָפַען שׁוֹן מִינְגְּשֵׁי לְמַטָּה
דרענט אַיְזָן דָּרָעַן הַהֲמִירַן הַבְּיַהְדָּר
נְרָאַנְדְּיַעַזְעַן עַטְעַקְטְּקַולְעַן פּוֹרִים-
אַסְטִיזְטְּ-בָּאַל.
דר עַל, וּלְכָזֶר וּצְטַטְּ פְּאַרְקְוּטְזָן
בְּסָם 14 מְעֻרָץ אַיְזָן נְרוֹיְסְקָן קָאנְגְּעָרְטָן-
לְלָאָן וּצְטַטְּ טְרָאַנְעַן דָּרָעַן נְאַמְּטָן אַ-
אַסְכָּטָן בְּפַיְיַהְתְּרוֹשָׁן אַיְזָן פְּאַלְאָזָן וּצְטַטְּ
עַן אַגְּרָאַדְרְיוֹזְעַר יְזִוְּשִׁצְעַר בָּאַל פּוֹן
עַנְדְּצָעַן אַרְטָן. דָּרָעַן גָּאנְצְעַר זָאַל מִיטָּה
עַרְעַעַן אַיְזָן אַפְּאַלְאָזָן קָאנְגְּעָרְטָן פְּעַרְוָהְגְּרָעָלָט
עַנְעַן וּוַיְנְקָעַלְעַד וּזְלָלָעַן פְּעַרְוָהְגְּרָעָלָט
עַזְעַעַן וּצְטַטְּ עַזְעַעַן קָאנְגְּעָרְטָן אַחְתְּרוֹשָׁן
עַן וּצְטַטְּ דָּרָעַן בְּעוֹכְבָּר אַוּקְעָרְטָרָאַנְעַן
עַזְעַעַן אַוְרָאַלְמָעַן צִימְטָעַן, וּצְעַן דִּין
נִילָּת פּוֹרָם אַיְזָן פְּאַרְיְנְקְוּטָן.
אוֹיְזָן חָעַרְטָן צְנוּנְעַרְתִּית אַפְּרַעְבְּטִיגָּן
וְנְסְטְּלְעָרִישׁ פְּרָאַנְרָאַטָּן פּוֹן בָּאַרְ-סָאַלְיָן-
טְמַזְעַן-אַרְקְעַסְטָעַר-טְמַזְעַר, הַיְיַיְדָן בָּאַ-
עַסְעַס אַ, אַוְיַיְהָן, וְ פָאַר דִּין אַרְגְּנִינְגְּלָסְטָעַן
אַסְטִיזְטְּ-בָּאַל וּצְעַקְעַן בְּעַשְׂטִימָטָן דָּרָעַן וּצְרָרָטָן.

על מריוזן.

וְאֵי אֲשֶׁר עָן = פָּזָר אַיִן.
דָּעַר מַסְקָעַן-בָּאַל פָּון קַמִּין-חַאיַת-
שָׂעָרַן פָּעָרָאַיִן, וּוְלְכָעַר חַעַק פָּאַרְקָוִי-
עַקְוָן קוֹסְפָּנְגָּעַן שְׁבַת רַעַם 21 מַעַבָּה-
פָּאַר אַיִן נְרוּיָעַן קַאנְגָּעָרַט-וְאַל הַאַטְמָה
רוּיְנָעָרְפָּעַן אַסְטָרָקָעַן אַינְטָרָקָעַם
וְוִישָׁעַן דָּעַר בָּעַטְלָקְרוּנָן אַוְן דִּי
יְלָעַמָּעַן וּוּרְעַן פְּשָׁטוּן צַוְּכָאַפְּטָה-
קַמְּוַן וְאוֹנוֹרְעַר אַיִן עַם אוֹזֵד נִישְׁטָה-
עַר דָּיוֹנְגָּעַר מַסְקָעַן-בָּאַל פָּעַרְפָּרְעָכְט
וַיְוִיט-דָּעַר שָׁעַנְקָיִטָּהּ תְּוֹן דִּי דָּעַמָּאַרְצָיעָם,
וַיְוִיט וַיְזִין אַקְטוֹאַלְבִּיסָּעַט אַוְן גְּלָאַנְצָ אַוְן
יְיִיט אַלְעַ קָאַלְאַסְפָּלְעַ הַבְּנָוֹת, תְּחַאַם וְחַעַק
עַקְוָן גַּעַסְכָּט — צַו אַיְבָּרְשָׁטְבִּינְעַן אַלְעַ
אַסְקָעַן-בָּעַלְעַר פָּון הַיִּי-יְהִירְגָּעַן סְקוֹאָגָן-
דָּעַר סַטְסָקָעַן-בָּאַל חַעַט מְרָאַגְּן רַעַם
אַטְמָעַן, טָאנְגָּאָן אַוְן דִּי גְּנָאָעַךְ הַבְּנָהָת
עַט נְעהָן לְטוּבָה דִּי אַזְגָּבָרְשָׁטִיכְזָוָנָס-

שְׁעָטָר אֹוּ מַזִּיק.

רעד מסקען-גאל פון קאמינ-חאיצ'ן
שארען פעראיין, וועלכער וועצ' פארקוּן

האנדרלן און אינדוסטראיע אין זיך
משתרל, או מזו ואל דיז היינץ פון
בילגונ ארביטטס-חהאכניינגען בעקריען
פון יערער ארט נאלאגען.
— א נורופע פון 502 ארביטטער
האבען אויף פערטישואווער 292 גען.
עאנעטן א קאפאצ'ארטימיזן געוועעלג.
— רעם 25-טען פערוואר וועט אין
טאניסטראט פארקטען דיז גענעראל.
פערויאטונג פון דער געוזשאפט פון
רויטען קרייזן.
— און לאקאלאן פון בערען • קאמאי
טעט און פארנוקומען א בערטינן
וועגןען דיז ניע צאל-אַנטמאכיז, וואס דיז
רעניערונג האט ברעה איצט אַפְּזִי-
שלטסן.
— דער ווארשווער קאמיטעט פון
ארביטטער-קעיזיבציגונג האט שווין אַיס-
גערביטט דעם אָסְטָהָו וועגןען פער-
זיבערן ארביטטער אויף דיז פאָרְקִיעָן
אין פְּוֹילָעָן. דעם אָסְטָהָו דראָף אַיצֵּט
בעשטיגונגען דאם מִינִיסְטְּרִירִוּם.
— דער לאָדוּר בערזען-קאמיטעט
האט בְּזִיקְוּן אַמְלָהָרְגָּן, או דעם 8
יוני 1914 ועם זיך עפְּקָנָעָן אַין בְּרִיסְצָל
א אַינְטְּרָנָגְצְּיאַנָּלָעָר הַאנְדָּרָלָם • קָאָן-

אַוּוֹרְשָׁאָר פֻּרְלְעַנְדָּר אַרְתִּים אוּיך אַ
וּדְרִישָׁע אַיבְּרוּזְצָנָגָן פָּוּן נְרָעָץ סְקָלִי-
נְעָרָבָּצָאָז, אַין עַם אַבְּדָר אַז אַעֲרָ-
קִירְזָנָגָן פָּוּן דָּעָר פְּעַרְקִירְצָטָעָר הַיָּם-
טָאָרִיעָ, אַו שְׂיִין נְיַשְׁתָּרְעַנְדָּרְגִּין וְעַגְעָן
רָעָם מְשׁׁוֹבְּחָרְגָּן לְשָׂוִי אַון דָּעָר שְׁלָעָכָ-
טָעָר אַיבְּרוּזְצָאָז, פְּהַלְתָּשׁ דָּרְתָּ בְּבָלְ-
אַגְּרִיסְעָרְפִּילְ פָּוּן דָּעָם אַגְּנָעָטְלִיכְעָן
הִיסְטָאָרִישָׁעָן מַאֲצָרְיָאָל, חָעָלְכָעָן דָּעָר
נוֹרִיסְעָר הִיסְטָאָרִיקָעָר הַאט מִטְמָט אַוְיָ-
טִיעָל מִיה אַון נִיסְטָט גַּעַזְמָעָלָט אַון
בְּעַרְבִּיטָט.

דִּין דְּאָיִינָא אָוֹתְגָּלִימְפָּעֶרֶטָּע-גַּעַשְׁכְּבָטָע
קָאָט יְאָהָרְגְּלָאָגָן גַּעַהְרָשָׁט אַוְיָ דָּעָם
וּדְרִישָׁעָן פְּכָרָע-מַאֲרָקָ, פָּוּן עַם אַיִן עָרָ-
שִׁיעָנָעָן דִּין יְוִידִישָׁן גַּשְׁבָּטָעָן פָּוּן
פְּקָרְלָאָן בָּ שִׁימְוֹן,
דָּאָס אַיִן גַּעַוְעָן דִּין עַרְשָׁטָע פְּרָאָבָעָ
צַו גַּעַבְעִי דָּעָם יְוִידִישָׁעָן לְעֹזֶר אַגְּנָעָץ
פְּאַלְשְׁטָצְנָרִינָע אַון אַנְשָׁטָעָנִיגְ-בָּעָרָ-
בִּימְעָד פְּאָלְקָם-גַּעַשְׁכְּבָטָע.
אַיִּתְהָרָעָן דְּזִיבְּטָ אַן אַרְוִיסְגָּהָן נְרָעָץָם
גְּרוֹסָע גַּעַשְׁכְּבָטָע אַין אַהֲרָבָעָאִישָׁעָר
בְּעַרְבִּיטָגָן, חָעָלְכָעָן פְּלִיבְּפָטָ, נְאָטְרִילְךָ
אַיִּיךְ פְּרָעָמָר דָּעָם פְּאָלָקָ אַין וְמַנְעָן בְּרִיטָעָ
טָאָסָעָן.

כַּמֵּעַט אַין דָּעָר אַחֲנָעָנָד צִיְּטָ גִּיט

וְוָאֶם הַעֲרֵתֶשׁ יוֹד אָז לְאָדוֹן

צווישען דער פערוואלטונג פון פערוואלטונג
„הכנסת פלה“ מיט דער פערוואלטונג
פון דער פולישער האנתרופארכער ר
סודען.

דער סקסוך איז פאלגענדער : בע
די רעטסוך האט אין יאדר 12
איינגעארדענט די האנתרופארכער איי
שטעלונג האט די חברה, הכנסת כל
אבענקויכט פין דער רעסטלוך 50,000
ביגעטען אריגזונען אויף די אווי
שטעלונג פארץ פריזו פון 12 ק.
כילעת אנסטאט 80 ק. הכנסת כל
האט 8,950 ביגעטען ניסט פערקיין
און האט דערום פערלאנט, או
רעטסוך זאל אידר צויקצאללען פער
די ביגעטען. די רעטסוך האט
אבער דערון ענטואנט און דזרום הא
די פערוואלטונג פון „הכנסת פלה“
רעטסוך איזט אונגעקלאנט אין ג

אויף די לעצען 8 פערוואלטונגס-
זיגעטען זונגען בעשעתיגנט געווארען
הוואלגענדער פאלגענדער אונטערשטי-
זונגען 5 ארד אַרְמוּת חתימות :

5 צ 25 רופל; 8 צ 16 רופל
10 צ 10 רופל; 10 צ 7,50
ס"ה 420 רופל אויך איז בעשיטים
געוארען אַבְּצָהָלְטָן די יעהרליך
געער-לְקָדוֹמָלְגָן דעם 18-טאן
טערץ ד. ג.

א צוינטער. לינת הצדקה.

(ג) אויף אינער פון די לעצען
פערוואלטונג זונגען פון דער חברה
„הכנסת החלים“ (אלע-סאנדריסקא 10)
ונאם ס'אי בו איצט אין דראיין פון
הוואלגענדער פאלגענדער אונטערשטי-
זונגען 5 ארד אַרְמוּת חתימות :

